

EN JÄMFÖRELSE AV DEN FINSKA OCH SVENSKA VERSIONEN AV  
PONSSES WEBBSIDA

Lydia Karhunen  
Kandidatavhandling  
i nordisk filologi  
Humanistiska fakulteten  
Uleåborgs universitet  
Maj 2017

<b>INNEHÅLL</b>	
<b>1. INLEDNING</b>	<b>3</b>
1.1. Syfte	3
1.2. Material och metod	4
<b>2. TEORETISK BAKGRUND</b>	<b>6</b>
2.1. Ponsse	6
2.2. Översättningens fyra grundaspekter enligt Rune Ingo	7
2.3. Översättningsprocessen	8
2.4. Översättning av fackspråk	9
2.5. Utelämnningar och tillägg i en översättning	9
<b>3. ANALYS OCH RESULTAT</b>	<b>11</b>
3.1. Utelämnningar och tillägg	12
3.2. Stil och ordföljd	13
3.3. Ordval	15
3.4. Inkonsekvenser	17
<b>4. SAMMANFATTANDE DISKUSSION</b>	<b>19</b>
<b>LITTERATUR</b>	<b>21</b>

## 1. INLEDNING

Jag har alltid varit intresserad av översättning. Jag började växla med språk redan när jag var barn, eftersom jag flyttade från Norge till Finland och var tvungen att lära mig finska. I många år tänkte jag på norska trots att jag pratade finska. Sedan började jag studera engelska i grundskolan och några år senare började studierna i svenska. I skolan översatte jag olika språk till finska, men i mina tankar översatte jag saker fortfarande till norska, mitt första modersmål. Jag tror att det har lett till mitt intresse för olika språk och översättning.

Översättning är ett bra sätt att göra texter tillgängliga för flera människor. Jag tycker att det är viktigt att människor med olika bakgrunder kan förstå en text oberoende av dess ursprungliga språk. Enligt min mening är översättare viktiga i den globala världen. Människor tar inte alltid i beaktande att texter som de läser troligen är översatta av någon. Översättning är en komplicerad process och det går inte att bara översätta enstaka ord till målspråket. Man måste ta hänsyn till ett stort antal olika aspekter. Därför uppskattar jag översättarnas arbete.

Man har gjort många olika översättningsanalyser tidigare. Det finns många intressanta problem med översättning och de flesta av dem har blivit forskade i. Till exempel Huhtala (1995) analyserar översättningar från finska till svenska i sin doktorsavhandling och Ikonen (2016) gjorde sin pro gradu-avhandling om översättning av nominalfraser i en barnberättelse. Dessa studier är ganska annorlunda än min avhandling, men det visar att det finns flera olika sätt att göra översättningsanalyser av flera olika teman. Rune Ingo har skrivit flera böcker och teorier som gäller översättning, och jag ska använda hans böcker som en källa till min avhandling. Jag tycker att analyser av webbsidor är intressanta. De är mer moderna än tryckt material, till exempel böcker. Jag tror också att min avhandling är unik eftersom jag inte hittade några översättningsanalyser av Ponsses (se avsnitt 2.1.) webbsida.

### 1.1. Syfte

Mitt syfte med denna kandidatavhandling är att forska i skillnader mellan två versioner av Ponsses webbsida. I denna avhandling koncentrerar jag mig på skillnader mellan den finska och den svenska versionen av webbsidans text. Översättaren eller översättarna av webbsidan

nämns inte. På webbsidan sägs det inte heller på vilket språk sidan ursprungligen är skriven, men det är inte särskilt viktigt i min analys. Jag kontaktade Ponsse för att fråga om webbsidans ursprungliga språk, men jag fick inget svar.

I teoridelen ska jag först presentera bolaget Ponsse. Sedan presenterar jag viktiga begrepp och teori som gäller översättning. Mina forskningsfrågor är: *Finns det skillnader mellan den finska och den svenska versionen av Ponsses webbsida? Har innehållet eller stilen förändrats när texten har blivit översatt?*

## **1.2. Material och metod**

Materialet som jag använder är bolaget Ponsses webbsida. Jag tycker att denna webbsida är aktuell eftersom bolaget är framgångsrikt runt världen. Jag blev intresserad av Ponsse på en föreläsning i ekonomi som handlade om olika finska bolags marknadsföring. Ponsse var ett exempel bland andra, men det var det bolaget som fäste min uppmärksamhet. Ponsse verkade som ett lättillgängligt bolag och därför väckte det mitt intresse.

När man klickar på länken *Ponsse* (Ponsse 10) i början av webbsidan, kommer det fram information om bolaget Ponsse och åtta mellanrubriker: *Vår verksamhetsidé* (Ponsse 11), *Verksamhetsområden* (Ponsse 12), *Organisation* (Ponsse 13), *Produktutveckling* (Ponsse 14), *Fabriken* (Ponsse 15), *Ponsse-koncernen* (Ponsse 16), *Branschen* (Ponsse 17) och *History* (Ponsse 18). Jag bestämde mig för att analysera den första textsidan under alla dessa rubriker. Det finns också bilder på sidorna, men dem ska jag inte analysera i denna avhandling.

Man kan läsa webbsidan på åtta olika språk, men jag har valt den finska och den svenska versionen som mitt material eftersom jag är intresserad av de nordiska språken. Jag ska analysera skillnader mellan dem även om textens innehåll är relativt liknande på båda språken. Det ursprungliga språket av webbsidan är inte viktigt, eftersom innehållet är så likadant i båda versionerna att det är möjligt att jämföra dem med varandra.

I analysdelen finns det direkta citat från webbsidan. För att hålla brödtexten tydlig är den finska och svenska versionen bredvid varandra: den finska på den vänstra sidan och den svenska på den högra sidan. I några exempel använder jag fetstil vid de ord som är mest väsentliga för argumenteringen. Härtill hänvisar jag till den finskspråkiga versionen med FV ('den finska versionen') och den svenskspråkiga versionen med SV ('den svenska versionen').

Som metod använder jag *översättningsanalys*. Metoden passar min avhandling eftersom mitt syfte är att analysera skillnader mellan två texter. Översättningsanalys koncentrerar sig på förhållanden mellan käll- och måltexten. Man kan undersöka förhållanden på fyra olika nivåer: språkligt, innehållsligt, socialt och stilistiskt. (Hellspong 2001: 191) Jag tar mest hänsyn till de innehållsliga och stilistiska nivåerna av texterna. Eftersom jag inte vet det ursprungliga språket texten är skriven på, vet jag inte om den svenska versionen är en översättning av den finska versionen eller om de båda är översatta från till exempel engelska. Därför pratar jag om två olika versioner av texten i stället för käll- och måltext.

Jag ska också använda den *komparativa modellen*. Den baserar sig på att jämföra källtexten med dess översättning. En översättare strävar efter sådana ord som bäst motsvarar källtextens ord. Det är inte möjligt att prata om perfekt motsvarighet mellan käll- och målspråket, så översättaren måste välja det lämpligaste ordet som passar texten i betraktande av kontexten. Om ett översatt ord liknar källtextens ord, måste det också finnas skillnader. Man kan forska i hurdana dessa skillnader är och om de är meningsfulla eller obetydliga och om de är systematiska eller inte. Den komparativa modellen är nyttig när man vill kartlägga översättningsmotsvarigheter i till exempel terminologi. Modellen kan också användas när man studerar skillnader mellan två texter. (Williams & Chesterman 2002: 49–51)

Metoden jag använder är *kvalitativ*. Kvalitativa undersökningar utgår från materialet, och man kan tolka materialet utan några speciella hypoteser och bara rapportera om intressanta saker man har hittat i materialet (Eskola & Suoranta 1998: 19). Kvalitativa undersökningar strävar efter heltäckande forskning av det verkliga livet medan i kvalitativa undersökningar är det centralt att informationen kan behandlas statistiskt (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 1997: 129, 152). Den kvalitativa metoden är passande för min avhandling, eftersom jag ska analysera delar av en webbsida och resultaten är inte numeriska.

## 2. TEORETISK BAKGRUND

I detta kapitel ska jag först presentera allmän information om bolaget Ponsse. Jag tycker att det är viktigt att ha en grundläggande uppfattning av det bolag som har skapat det material som analyseras i denna avhandling. Jag presenterar teorin om översättningens fyra grundaspekter, vilken Ingo (2007) har skapat. Jag ska också berätta om översättningsprocessen och ta upp några centrala begrepp som gäller översättning.

### 2.1. Ponsse

Ponsse är ett finskt framgångsrikt familjebolag. Ponsse grundades år 1970 av Einari Vidgrén. Han tyckte att det inte fanns tillräckligt stryktåliga skogsmaskiner, så han bestämde att själv börja producera sådana. Nuförtiden är Ponsse en av de bästa skogsmaskinproducenterna i hela världen. Utöver skogsmaskiner producerar Ponsse också tjänster och datasystem som baserar sig på kortvirkesmetoden. (Ponsse 1)

Bolaget Ponsse är specialiserat i att producera, sälja och underhålla skogsmaskiner som använder kortvirkesmetoden. Kortvirkesmetoden är en metod där stammarna kapas till passande bitar redan i skogen. Datasystemen ger direkt information om processen till slutanvändarna: man behöver inte vänta på informationen om hur mycket och vilken typ av timmer det finns i skogen. (Ponsse 1)

Ponsses grundtanke är att utgå från kundernas behov och erbjuda innovativa lösningar till problem med avverkning. Bolagets vision är att vara det bolaget som alla vill jobba med. Ponsse presenterar sig som ett pålitligt, vänligt och arbetsamt bolag. Ponsse vill vara nära sina kunder och hjälpa dem lösa problem som de har. (Ponsse 2) När jag läste Ponsses webbsida, fick jag en bra uppfattning om bolaget. Jag tror att Ponsse verkligen bryr sig om sina kunder. Det känns som bolaget vill vara världens bästa skogsmaskinproducent för att alla ska ha möjlighet att använda de bästa möjliga skogsmaskiner. Ett slags ”vi-anda” förmedlas också från texterna på webbsidan. Ponsse ser ut som ett människonära bolag som vill göra skogsmaskinbranschen bättre tillsammans med kunderna.

## 2.2. Översättningens fyra grundaspekter enligt Rune Ingo

Översättningens grundaspekter kan förklaras med fyra olika aspekter. De är *grammatisk struktur*, *språklig varietet*, *semantik* och *pragmatik*. (Ingo 2007: 65, 75, 86, 126) Nedan presenteras alla aspekterna, men i analysdelen ska jag koncentrera mig på den semantiska aspekten.

En bra översättare måste behärska både käll- och målspråkets grammatiska strukturer och regler noggrant. Till grammatisk struktur hör att man kan producera korrekta ord och satser, vilket innehåller till exempel användning av skiljetecken och avstavning. Självklart är det bra att veta korrekta strukturer, men det är också nyttigt att känna till felaktiga strukturer. Då kan översättaren göra en bra översättning från källspråket till målspråket. Språklig varietet syftar på sättet att använda grammatiska strukturer i ett språk. Sättet kan variera beroende på till exempel tid, geografiskt ställe, ålder, kön och språkvanor. Man måste känna olika språkliga varieteter för att genomföra översättningsprocessen, även om man nuförtiden framhäver innehållet mer än stilen av texten. (Ingo 2007: 65, 67, 75–76)

Med semantik menar man överföring av textens betydelse. Översättarens viktigaste uppgift är att överföra betydelsebärande element – såsom morfem, ord och enskilda uttryck – från källspråket till målspråket. Betydelserna av ord kan delas i två grupper: *denotation* och *konnotation*. Denotation hänvisar till ordens grundbetydelse. Konnotation hänvisar till ordens associationsinnehåll: många ord väcker antingen positiva eller negativa känslor hos läsaren. Konnotationer kan vara individuella, men för en översättare är det viktigast att ta hänsyn till de känsloreaktioner som är gemensamma för en större grupp av människor. (Ingo 2007: 86–88, 109)

Den pragmatiska synvinkeln tar hänsyn till textens målspråk och den nya kulturmiljön: är översättningen passande för de nya förhållandena och är texten fortfarande klanderfritt? Det finns tre grundfunktioner som kan särskiljas: *informativ*, *expressiv* och *imperativ funktion*. Språkets informativa funktion förmedlar kunskaper och information. Den expressiva funktionen förmedlar känslor. Den imperativa funktionen syftar på handlingsmönster och beteendemodeller som språket förmedlar. (Ingo 2007: 127–128)

### 2.3. Översättningsprocessen

Översättning är en komplicerad process som innehåller textanalys, tolkning och författande. Oftast måste översättaren koncentrera sig på textens funktion snarare än på textens form. Översättaren måste också försöka vara osynlig: det ska inte vara uppenbart att texten är en översättning. Det lönar sig att utveckla sina språkkunskaper hela tiden, till exempel genom att läsa litteratur på målspråket, för att kunna göra bättre översättningar. (Reuter 1994: 7)

När man börjar översätta en text, måste man först tänka på textens syfte. Översättaren måste ta reda på vad som är textens målgrupp, och om målgruppen ställer några speciella krav på översättningen. (Reuter 1994: 7) Om målgruppen är till exempel barn, är det enligt min mening inte meningsfullt att använda krångliga strukturer eller *fackspråk* (se avsnitt 2.4.). Översättaren ska se till att översättningen är passande för målgruppen.

När textens syfte och målgrupp är klara, kan översättaren börja läsa sig in i temat genom att skaffa material som gäller ämnet som källtexten handlar om. Texten ska analyseras noga och översättaren måste förstå allt som sägs i källtexten. Sedan ska översättaren överföra källtextens innehåll till målspråket. (Reuter 1994: 7)

Översättaren strävar efter bra *översättningsmotsvarigheter* till källtexten. De ska vara eniga med textens syfte. *Ekvivalens* syftar på det bästa och mest exakta *motsvarighetsförhållandet*. *Motsvarighetsförhållandet* syftar på förhållandet mellan översättningsmotsvarigheterna. Översättaren själv väljer vilka ord eller uttryck hen använder som översättningsmotsvarighet, och därför är de nödvändigtvis inte korrekta eller lämpliga för texten. (Ingo 1991: 81–82) *Jag* och *minä* är ett enkelt exempel på översättningsmotsvarigheter: de är två ord på olika språk och de betyder samma sak. Vanligen har ord flera alternativa översättningar och det är översättaren som är ansvarig för att den bästa motsvarigheten finns i översättningen.

Översättaren kan välja mellan *målspråksorienterad* eller *källspråksorienterad* översättningsstil. I målspråksorienterade översättningar adapterar översättaren källtextens innehåll till målspråkets kultur för att göra texten mer lättillgänglig. Källspråksorienterade texter behållas så oförändrade som möjligt på alla nivåer. (Hellspång 2001: 191)



Översättaren ska ta mot kritik, men hen ska också hålla fast vid sina val som hen är säker på. Om det finns något oklart, kan översättaren alltid kontakta någon annan och kontrollera vilket alternativ som är det mest lämpliga för översättningen. Efter själva översättningsarbetet lönar det sig att återkomma till texten efter några dagar. Då kan översättaren vara mer kritisk mot sin översättning. Om det är möjligt, är det också nyttigt att låta någon annan läsa texten och ge feedback på översättningen. En utomstående person kan hitta sådana saker i texten som är till exempel svåra att förstå. (Reuter 1994: 8)

## **2.4. Översättning av fackspråk**

Människor som har gemensamma intressen eller jobbar inom samma bransch kan ha en egen språkform som kallas fackspråk. Det kan hända att en utomstående person inte kan förstå fackspråket, men det gör kommunikationen lättare mellan dem som har kunskaper inom det specialområdet fackspråket används i. Fackspråk innehåller specifik terminologi som inte hör till allmänspråket. (Ingo 1991: 35)

Syftet med facktexter är att förmedla information, och därför måste facktexter vara semantiskt korrekta, dvs. innehållet måste vara korrekt. Ingo påstår att facktexter är krävande för översättaren: de medför mycket ansvar och översättningsarbete. Fackspråken har sina egna fackspecifika terminologi, vilket skapar utmaningar med översättning av facktexter. (Ingo 1991: 36)

Facktexternas språk kräver stor semantisk exakthet. Det är översättarens skuld om misstolkning av texten leder till allvarliga konsekvenser. För att behärska ett visst fackspråk kan översättaren läsa olika faktaböcker och konsultera en specialist som känner fackspråket i fråga. (Ingo 2007: 226)

## **2.5. Utelämningsar och tillägg i en översättning**

*Utelämningsar* och *tillägg* är de mest synliga förändringar som en översättare kan göra: de viktigaste betydelsekomponenterna av ord finns till exempel konkreta morfem, ordfogningar

och satser. Därför kan det vara svårt att bestämma vilka förändringar i texten som är onödiga och vilka som är motiverade. (Ingo 1991: 254–256)

Tillägg kan delas in i två olika grupper: *semantiska tillägg* och *explicitgörande tillägg*. Med semantiska tillägg skapar man nya betydelsekomponenter i den översatta texten. Explicit tillägg är tillägg som förklarar något som finns mellan raderna i källtexten, alltså inga nya betydelser tilläggs. Däremot kan utelämnningar vara antingen *semantiska utelämnningar* eller *implicitgörande utelämnningar*. Om översättaren tycker att något blir klart i satssammanhanget, kan hen göra implicitgörande utelämnningar. Semantiska utelämnningar är motsatsen till semantiska tillägg: man lämnar ut något som är innehållsligt viktigt. Utelämnningar påverkar en text mera än tillägg eftersom då blir texten fattigare än källtexten. Med tillägg förlorar man inte något betydelsefullt. (Ingo 1991: 254–256)

Tillägg och utelämnningar har alltid någon slags inverkan på de semantiska förhållandena som finns i källtexten. Entydiga saker kan bli flertydiga i översättningen. Det lönar sig inte att sträva efter att förklara alla skillnader i betydelsenysanser. (Ingo 1991: 256) Därför innehåller denna avhandling analys av bara några skillnader i betydelsenysanserna.

### 3. ANALYS OCH RESULTAT

I detta kapitel ska jag analysera de första textsidorna under rubrikerna *Ponsse, Vår verksamhetsidé, Verksamhetsområden, Organisation, Produktutveckling, Fabriken, Ponsse-koncernen, Branschen* och *History*. Jag ska också analysera de finskspråkiga motsvarigheterna till dessa textsidor. Jag vill ta reda på vilka slags olikheter det finns mellan den finska och svenska versionen av webbsidan. Jag ska jämföra den svenska versionen (SV) med den finska versionen (FV). Jag är också intresserad av likheternas inverkan på innehållet och stilen av texten. Jag har valt några sådana exempel från webbsidan som jag tycker är intressanta och relevanta för min analys. Först anger jag ett exempel eller flera exempel och analysen finns nedanför. Det är inte möjligt eller meningsfullt att ta upp alla exempel som har något att göra med de fenomen som jag analyserar, utan jag har valt några exempel som jag tycker beskriver fenomenen tydligt.

Jag ska koncentrera mig på semantiska olikheter och mina närmare forskningsfrågor är: *Vilka slags tillägg och utelämnningar finns det i texten? Finns det skillnader i ordvalen, ordföljden eller stilen av texten? Finns det något kontroversiellt i texten?* Med hjälp av dessa frågor analyserade jag materialet och delade analysen i fyra delar: *Utelämnningar och tillägg, Stil och ordföljd, Ordval* och *Inkonsekvenser*.

Det finns massor av undersökningar som gäller översättning, men jag har inte hittat några översättningsanalyser om det materialet som jag använder. Jag anser att det är viktigt att göra analyser av olika slags texter, eftersom det gör översättningsbranschen mångsidigare och intressantare.

Grundfunktionen av de texter som finns på Ponsses webbsida är informativ. Man vill tydligt och effektivt förmedla information till kunderna och även vanliga människor. Med hjälp av en bra och informativ webbsida kan ett bolag få flera kunder och positiv publicitet. När jag tar upp några felaktigheter som jag har hittat i texten, menar jag inte vara elak mot antingen skribenterna av webbsidan eller själva bolaget. Jag ska analysera materialet objektivt och ta upp exempel av skribenternas val som är – enligt min åsikt – lyckade, misslyckade eller till och med neutrala

### 3.1. Utelämnings och tillägg

Det finns både tillägg och utelämnings i SV. Jag ska presentera två exempel på utelämnings och två exempel på tillägg. Utelämningsarna och tilläggen är inte långa utan de består av bara några ord, och de är markerade med fetstil i exemplen.

- |  |   |
|--|---|
| (1) Ponsse on maailman johtavia metsäkonevalmistajia, jonka asiakaslähtöistä toimintaa ohjaa edelleen metsäkoneyrittäjien toiveet ja tarpeet. (Ponsse 1) | Ponsse är en av världens ledande tillverkare av skogsmaskiner <b>för kortvirkesmetoden</b> och våra kundorienterade verksamheter vägleds av skogsmaskinentreprenörers önskemål och behov. (Ponsse 10) |
|--|---|

I exempel 1 påverkar tilläggen i SV inte mycket innehållet av FV. Det är bara två ord som har tillagts: *för kortvirkesmetoden*, vilket specificerar typen av skogsmaskinerna i fråga och berättar lite mer information än FV. I detta fall är det fråga om ett semantiskt tillägg, eftersom översättaren har tillagt något som inte finns i den andra versionen. Påverkan är inte särskilt stor, eftersom man trots allt kan förstå båda meningarna utan svårigheter.

- |   |   |
|---|---|
| (2) <b>Vuosien mittaan</b> koneen huolto-osavaihdot, huoltotoimenpiteet ja ohjausjärjestelmäpäivitykset kirjautuvat järjestelmään automaattisesti. (Ponsse 6) | <b>Under alla år en maskin är i drift</b> registreras byten av delar, underhållsarbete och uppgraderingar av styrsystem automatiskt i systemet. (Ponsse 15) |
|---|---|

Det känns som det lovas mer i SV av exempel 2. Där sägs det att byten av maskindelar, underhållsarbete och uppgraderingar av styrsystemet registreras automatiskt i Ponsses system under alla år en Ponsse-maskin används. I FV sägs det bara att dessa serviceåtgärder blir uppfyllda under årens lopp ('vuosien mittaan'), vilket är ett mer svävande begrepp. *Under alla år en maskin är i drift* är alltså ett välfungerande tillägg, om det verkligen stämmer att dessa tjänster är tillgängliga under alla år en maskin är i bruk. Översättare måste vara noggranna med vad de skriver: det är inte professionellt att säga någonting som inte stämmer.

- |  |   |
|--|---|
| <p>(3) Ponsse-konsernin muodostavat emoyhtiö Ponsse Oyj sekä <b>sen täysin omistamat</b> tytäryhtiöt Ponsse AB... (Ponsse 7)</p> | <p>I Ponsse-koncernen ingår moderbolaget Ponsse Oyj samt dotterbolagen Ponsse AB... (Ponsse 16)</p> |
|--|---|

I exempel 3 har *sen täysin omistamat* ('som bolaget fullständigt äger') utelämnats från SV. Jag tycker att satsen är mer övertygande när man preciserar att Ponsse äger alla dotterbolagen fullständigt. SV är lättförståelig, men det saknar detaljer som finns i FV.

- |  |   |
|--|---|
| <p>(4) Yrityksen osakkeet noteerataan NASDAQ <b>OMX:n pohjoismaisella listalla.</b> (Ponsse 1)</p> | <p>Företagets aktier är noterade på NASDAQ <b>OMX Nordic.</b> (Ponsse 10)</p> |
|--|---|

I FV av exempel 4 berättas lite om vad *NASDAQ OMX Nordic* är: det är en nordisk börslista. Skribenten av SV har lämnat ut definitionen och använt bara det officiella namnet av listan trots att namnet definieras med två ord i FV. OMX AB är ett svenskt bolag, så det är möjligt att skribenten av SV har antagit att svenskspråkiga läsare vet vad som talas om. NASDAQ OMX Nordic är också börslistans officiella namn (se Nsdaq), så översättaren har kanske valt att använda namnet i stället för ett beskrivande uttryck.

### 3.2. Stil och ordföljd

Det finns skillnader i stilen mellan FV och SV. FV låter skämtsammare och mer avslappnad. Utgångspunkten av SV är förklarande och formell. Ändå finns det några exempel som påpekar att skribenten av SV har tagit hänsyn till Ponsses grundtankar och har anpassat texten enligt dem.

- |  |  |
|--|--|
| <p>(5) <b>Syntyi Ponsse.</b> Mitä kestävin metsäkone, jollaisen pian halusivat toisetkin. <b>Syntyi myös Ponsse Oyj</b> valmistamaan vahvoja metsäkoneita tyydyttämään kasvavaa kysyntää. (Ponsse 1)</p> | <p><b>På så vis skapades den första Ponsse-maskinen</b> och snart ville alla ha den ytterst slitstarka skogsmaskinen. För att möta den ökande efterfrågan på kraftfulla maskiner <b>grundades snart även Ponsse Plc.</b> (Ponsse 10)</p> |
|--|--|

(6) Ponssen tuotteet kattavat laajasti ne lukuisat vaatimukset, joita tehokas puunkorjuu eri puolilla maailmaa koneyrityksille asettaa: Puulajit vaihtelevat petäjästä eukalyptukseen, tekniikan on kehitettävä tropiikin helkeitä ja arktisia pakkasia, koneen on kuljettava maastoa säästäen ja **kiivettävä ripeästi** jyrkimmätkin rintet. (Ponsse 1)

Ponsses produkter täcker alla de skiftande kraven på effektiv avverkning som maskinentreprenörer står inför. Trädslagen varierar från gammal gran till eukalyptus och maskinerna måste tåla både tropisk hetta och arktisk kyla, kunna färdas utan att förstöra terrängen och **ta sig upp** för riktigt branta sluttningar. (Ponsse 10)

I FV av exempel 5 används en kort mening och upprepning som effektmedel: *Syntyi Ponsse* ('Ponsse skapades') och *Syntyi myös* ('Också Ponsse Plc skapades'). I SV förklarar skribenten processen av bolagets uppkomst med långa meningar. Härutöver har uttrycket *kiivetä ripeästi* ('klättra snabbt') i FV av exempel 6 en mer avslappnad stil än *ta sig upp* i SV. Stilen kan påverka läsarens uppfattning av texten. Texten på webbsidan är riktad till Ponsses kunder och vanliga människor som söker information om bolaget. Då är det acceptabelt att använda en lite skojigare stil. Jag tycker det gör texten trevlig att läsa. SV behandlar informationen mer officiellt, men den är också tydligt skriven.

(7) **Juuri sitä lupauksemme** "Metsäkoneyrittäjän paras ystävä – a Logger's Best Friend" **tarkoittaa**. (Ponsse 1)

**Vårt löfte är att vara** 'skogsentreprenörens bästa vän'! (Ponsse 10)

I exempel 7 har skribenten av SV återigen använt en enklare och sakligare stil än skribenten av FV. Det engelska mottot har också blivit utelämnat från SV. Det leder till att meningen är kortare och det känns som något saknas. FV har kombinerat det finska och det engelskspråkiga mottot med ett tankstreck, vilket fungerar bra. Det finns också skillnader i stämningen mellan *juuri sitä lupauksemme tarkoittaa* ('Det är just det vårt löfte betyder') och *vårt löfte är att vara*. Uttrycket som används i SV är ett förenklat sätt att förmedla innehållet av mottot. Stämningen är inte så medryckande som i FV.

(8) **Asiakkaiden kanssa päivittäin toimivan** huolto- ja varaosaorganisaation henkilöt muodostavat Ponssen etulinjan. (Ponsse 4)

Frontlinjen hos Ponsse består av underhålls- och reservdelsorganisationens personal, **som dagligen samarbetar med kunden**. (Ponsse 13)

- |   |  |
|---|--|
| <p>(9) <b>Menetelmän etuina</b> ovat työn korkea tuottavuus sekä ympäristöystävällisyys muihin koneellisen korjuun menetelmiin verrattuna. (Ponsse 8)</p> | <p>Hög produktivitet och miljövänlighet är <b>de största fördelarna</b> jämfört med andra mekaniserade avverkningsmetoder. (Ponsse 17)</p> |
| <p>(10) Asiakkaamme saa laadukkaat huolto-osat koneeseensa koko sen eliniän ajan, <b>ilman viiveitä</b>. (Ponsse 6)</p>                                   | <p>Våra kunder har <b>utan dröjsmål</b> tillgång till högkvalitativa delar till sina maskiner under hela deras livslängd. (Ponsse 15)</p>  |

I exemplen 8–10 har olika delar av satsen bytt plats i SV. I exempel 8 har de ord som kommer först i FV flyttats till slutet av satsen i SV. I exempel 9 har ett uttryck flyttats från början av satsen till mitten av den. Det finns också ett tillägg i exempel 9: *de största*. Det ger satsen en litet annorlunda betydelse, eftersom det inte sägs någonting om det i FV. I exempel 10 är ordföljden också annorlunda: två ord har flyttats från slutet av satsen till början av satsen. Dessa förändringar har ingen semantisk inverkan på texten: man kan tydligt förstå vad som sägs i satserna och innehållet är detsamma i FV och SV.

### 3.3. Ordval

Ordval kan påverka en text anmärkningsvärt. Ibland kan skribenten använda passande ord, men ibland kan hen använda ord som inte alls passar sammanhanget. Nedan finns det några exempel om både lyckade och olyckade ordval i materialet.

- |   |  |
|---|--|
| <p>(11) <b>Puunkorjuu</b> tavaralajimenetelmän koneilla tarjoaa mahdollisuuden rationaaliiseen <b>puunhankintaan</b> myös pienikokoisista leimikoista ja harvennushakkuista. (Ponsse 8)</p> | <p><b>Avverkning</b> med kortvirkesmaskiner ger möjlighet till rationell <b>avverkning</b> också i små stämplade bestånd och gallringar. (Ponsse 17)</p> |
|---|--|

På Ponsses webbsida finns det fackspråk som kräver översättaren att sätta sig in i temat. Till exempel *virkeslag* och *kortvirkesmetoden* är ord som inte förekommer i allmänspråket. I SV av exempel 11 används ordet *avverkning* som motsvarighet till två olika finska ord, *puunkorjuu* och *puunhankinta*. *Puunkorjuu* syftar på fällning av träd (se Versowood) så det motsvarar betydelsen av ordet *avverkning*. Ordet *avverka* betyder att ”hugga ner träd i visst

område; mest i syfte att tillgodogöra sig virket” (SO s.v. <sup>2</sup>*avverka*). Det betyder att *avverkning* och *puunhankinta* inte syftar på samma sak, eftersom *puunhankinta* syftar på den anskaffningsprocessen som sker i ett bolag när man skaffar virke. Senare i texten används ordet *virkeanskaffning* som motsvarighet till *puunhankinta*, vilket är korrekt.

- |  |   |
|--|---|
| (12) Tavaralajimenetelmässä puunkäsittelykerrat jäävät kokorunkomenetelmää vähäisemmiksi, ja <b>eri puutavaralajit</b> voidaan kuljettaa suoraan kyseisiä puulaatuja käyttävän metsäteollisuuden tuotantolaitoksille. (Ponsse 8) | Med kortvirkesmetoden blir antalet träbehandlingar färre än med helstamsmetoden <b>och olika delar av trädet</b> kan transporteras direkt till de skogsindustriella produktionsanläggningar som bearbetar <b>virkeslaget</b> i fråga. (Ponsse 17) |
|--|---|

I exempel 12 betyder *eri puutavaralajit* ('olika virkesslag') inte samma sak som *olika delar av trädet*. *Eri puutavaralajit* syftar på två olika virkesslag: timmer och massaved (Metsäyhdistys). *Olika delar av trädet* kan till exempel syfta på trädets stam, grenar eller bark. Den rätta motsvarigheten till *eri puutavaralajit* är *olika virkesslag*, som används senare i meningen.

*Virkesslag* ('puutavaralaji') används som motsvarighet till det finska ordet *puulaatu* ('träslag'). I detta fall borde skribenten använda ordet *träslag* i stället för *virkesslag*. Sådana här inexaktheter i översättningsmotsvarigheter kan leda till att läsaren av texten missförstår innehållet eller att texten inte är rationell.

- |  |   |
|--|---|
| (13) Kuuntelemme tarpeita aktiivisesti ja kehitämme tuotteita palveluitamme jatkuvasti vastaamaan muuttuvia tarpeita. (Ponsse 5) | Vi är lyhörda för kundernas behov och utvecklar aktivt våra produkter <b>och</b> tjänster för att motsvara marknadens varierande behov. (Ponsse 14) |
|--|---|

SV är bättre än FV i exempel 13, tycker jag. Skribenten av SV har tillagt några ord så att satsen skulle vara mer lättförståelig: Ponsse är *lyhörda för kundernas behov* och vill *motsvara marknadens varierande behov*. Det ser också ut som det saknas ett ord i FV. Där sägs det *tuotteita palveluitamme* ('våra produkter tjänster'), men skribenten av SV har varit noggrann och tillagt *och* i den svenska satsen: *våra produkter och tjänster*. Det är viktigt att läsa texten noggrant och korrigera tydliga fel, speciellt när textens mål är att vara informativ och den är allmänt tillgänglig.



Det finns också några tillägg i exempel 13. Det pratas om behov i både FV och SV, men i SV preciseras vilka behov som är i fråga. *Kundernas behov* och *marknadens behov* berättar mer till läsaren än bara *tarpeita* ('behov'). Orden *kundernas* och *marknadens* finns inte i FV, men skribenten av SV har lyckats med att göra satsen mer tydlig med hjälp av tillägg. I FV talas det bara om behov men det sägs inte vems behov det är fråga om, vilket kan göra läsaren lite förvirrad.

<p>(14) Asiakas voi joustavasti valita haluamansa komponentit ja ominaisuudet koneeseensa, tuotantomme pystyy <b>ne</b> toteuttamaan, ja kaikki koneen tuotetieto <b>jää</b> Ponssen järjestelmiin. (Ponsse 6)</p>	<p>Kunderna har stor valfrihet i valet av maskiners komponenter och funktioner – vår produktionsavdelning kan tillgodose <b>deras krav</b> och <b>vi sparar</b> all produktinformation i vårt system. (Ponsse 15)</p>
--	---

I exempel 14 finns det inte några fel vare sig i FV eller SV, men ändå har SV en annorlunda stil och den låter bättre än FV. För det första finns det ett tankstreck i SV, vilket ger satsen en bekväm stämning. Också *deras krav* och *vi sparar* används som motsvarighet till *ne* ('de') och *jää* ('blir kvar'). Den svenska satsen är mer lyckad eftersom den är mer konkret och förmedlar "vi-andan", som är en av Ponsses grundtankar. I FV hänvisar skribenten till kundernas krav med *ne* ('de'), vilket inte är så tydligt och trevligt att läsa. Användning av ordet *vi* leder ofta till positiva konnotationer hos läsaren.

### 3.4. Inkonsekvenser

När man i SV pratar om dotterbolagen av Ponsse (se Ponsse 10) står det först *Epec Oy i Finland*, men senare används *Epec Oy i Seinäjoki*. I båda fallen står det *Epec Oy Seinäjoella* ('Epec Oy i Seinäjoki') i FV (se Ponsse 1). Vanligen används samma ord i alla likadana situationer. I det första stället har skribenten kanske tänkt att anpassa texten till den svenska kulturen eftersom alla svensktalande inte vet var Seinäjoki ligger. Översättaren har gjort en målspråkorienterad översättning, alltså förändrat texten så att det blir lättare för målgruppens läsare att förstå den. Senare i texten har skribenten varit mer källspråkorienterad, vilket betyder att hen har förvarat den ursprungliga formen och inte har gjort några förändringar.

Skribenten av SV har också använt två olika motsvarigheter till ordet *elinkaari*. Först talar skribenten av SV om *livscykel* (se Ponsse 12), men senare använder hen ordet *livslängd* (se Ponsse 15). Ordvalen är inte systematiska, men i detta fall är det inte så störande som i det föregående exemplet gällande Epec Oy. Skribenten av SV har kanske försökt använda olika ord för att göra texten mångsidigare och livligare. Innehållsligt är *livslängd* och *livscykel* ungefär likadana ord.

Det finns en rubrik på webbsidan som inte alls är översatt till svenska (se Ponsse 18). Det som är *Historia* i FV är *History* i SV. I SV används det ett engelskt ord i stället för ett svenskt ord. Den första sidan under rubriken *History* innehåller en mening, och den är också engelskspråkig: *Click on the left and read more about Ponsse*. Texten som kommer fram när man klickar på underrubriken av *History* är ändå på svenska. Jag tycker att det är konstigt att bara en mening och en rubrik inte är översatta till svenska. Det är inte vanligt att lämna delar av texten översatt.

#### 4. SAMMANFATTANDE DISKUSSION

I denna avhandling analyserade jag skillnader mellan två versioner av en webbsida. Texterna hämtade jag från webbsidan av bolaget Ponsse, som tillverkar skogsmaskiner. Mitt syfte var att hitta skillnader mellan den finska och den svenska versionen av webbsidans texter.

Mina forskningsfrågor var:

- Finns det skillnader mellan den finska och den svenska versionen av Ponsses webbsida?
- Har innehållet eller stilen förändrats när texten har blivit översatt?

För att göra en mer avgränsad analys kom jag upp med tre närmare forskningsfrågor:

- Vilka slags tillägg och utelämnningar finns det i materialet?
- Finns det skillnader i ordvalen, ordföljden eller stilen av materialet?
- Finns det något kontroversiellt i materialet?

Analysmetoden som jag valde var kvalitativ och komparativ översättningsanalys. Analysen var inte omfattande i något specifikt fenomen utan den tog upp några exempel av olika fenomen. Jag valde de exemplen från källtexten som bäst beskrev de fenomen som jag ville analysera: tillägg, utelämnningar, ordval, stil, ordföljd och inkonsekvenser. Den kvalitativa forskningsmetoden som jag valde var passande för denna avhandling eftersom analysen var beskrivande. Avhandlingen är en beskrivning av min tolkning och analys av materialet.

Alla språk har annorlunda grammatiska regler och det är omöjligt att översätta en text ord för ord utan att innehållet förändras. Jag koncentrerade mig inte på sådana grammatiska förändringar i texten som kändes vara obligatoriska för att texten skulle hålla sig förståelig. Sådana förändringar kan lätt bli argumenterade för med hjälp av en grammatikbok, men det var inte syftet med denna avhandling.

Största delen av den teoretiska referensramen av denna avhandling bestod av Rune Ingos böcker. Teorierna var lämpliga till materialet. Ingo tycker att det viktigaste i en översättning är förmedling av betydelser, och det fanns flera exempel där skribentens val inverkar på betydelsen och innehållet av materialet. Jag använde också andra böcker om översättning och forskningsmetoder. Källorna gav avhandlingen nyttiga teorier och synpunkter.

De viktigaste resultaten var att det fanns olika slags skillnader mellan materialets finskspråkiga och svenskspråkiga version. Det fanns utelämnningar, tillägg, skillnader i stilen och ordföljden samt misslyckade ordval. Jag tycker att resultaten var intresseväckande eftersom versionerna ser ganska likadana ut efter en ytlig läsning. Med närmare analys var det möjligt att hitta skillnaderna som jag tog upp i analysdelen.

Tilläggen och utelämnningarna var högst några ord långa. Utelämnningar har nästan alltid någon slags inverkan på innehållet. Det är lätt att förlora detaljer i översättningsprocessen. Om man läser källtexten snabbt och översätter satsen till det som man först kommer på, kan det hända att något viktigt inte förmedlas.

Översättningar baserar sig på översättarens personliga val: Vad tycker hen att är viktigt och vilket är det bästa sättet att översätta vissa meningar? Innehållet av det svenskspråkiga materialet var i allmänhet detsamma som i det finska materialet. Till största delen hade skribenterna av både versionerna gjort passande val gällande webbsidans text. I några ställen var användningen av terminologin svagt. Det fanns många likheter mellan den finska och svenska versionen av Ponsse's webbsida, men det fanns också flera skillnader. I några exempel hade den finskspråkiga skribenten lyckats bättre än den svenskspråkiga, och i några fall var det tvärtom.

Nyttan med denna avhandling var att jag skapade en studie som gäller översättning av Ponsse's webbsida. Avhandlingen kan inspirera andra studenter att göra analyser av andra webbsidor. Resultaten kan inte generaliseras eftersom materialet var inte så omfattande, men det är typiskt för kandidatavhandlingar. Personligen lärde jag mig hur man gör en studie, vilket jag tycker är nyttigt.

Det fanns några begränsningar gällande studien. En kandidatavhandling är relativt kort och man kan inte göra en djup analys av materialet. Det skulle vara intressant att välja ett specifikt fenomen, till exempel utelämnningar, och studera Ponsse's webbsida mer noggrant ur den synvinkeln. Översättningsanalyser är ett intressant sätt att jämföra texter på olika språk eftersom det är människor som gör översättningarna, och olika översättare kan göra olika slags texter även om texterna baserar sig på en enda källtext.

## LITTERATUR

### Material

Ponsse 1: Ponsse. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig: <<http://www.ponsse.com/fi/ponsse>>.

Ponsse 2: Toiminta-ajatus. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/fi/ponsse/toiminta-ajatus>>.

Ponsse 3: Liiketoiminta-alueet. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/fi/ponsse/liiketoiminta-alueet>>.

Ponsse 4: Organisaatio. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/fi/ponsse/organisaatio>>.

Ponsse 5: Tuotekehitys. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/fi/ponsse/tuotekehitys>>.

Ponsse 6: Tehdas. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig: <<http://www.ponsse.com/fi/ponsse/tehdas>>.

Ponsse 7: Ponsse-konserni. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/fi/ponsse/ponsse-konserni>>.

Ponsse 8: Toimiala. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig: <<http://www.ponsse.com/fi/ponsse/toimiala>>.

Ponsse 9: Historia. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig: <<http://www.ponsse.com/fi/ponsse/historia>>.

Ponsse 10: Ponsse. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig: <<http://www.ponsse.com/se/ponsse>>.

Ponsse 11: Vår verksamhetsidé. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/se/ponsse/vaar-verksamhetside>>.

Ponsse 12: Verksamhetsområden. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/se/ponsse/verksamhetsomraden>>.

Ponsse 13: Organisation. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/se/ponsse/organisation>>.

Ponsse 14: Produktutveckling. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/se/ponsse/produktutveckling>>.

Ponsse 15: Fabriken. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig: <<http://www.ponsse.com/se/ponsse/fabriken>>.

Ponsse 16: Ponsse-koncernen. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/se/ponsse/ponsse-koncernen>>.

Ponsse 17: Branschen. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig:  
<<http://www.ponsse.com/se/ponsse/branschen>>.

Ponsse 18: History. [Citerat 03/2017]. Tillgänglig: <<http://www.ponsse.com/se/ponsse/history>>.

## Övriga källor

Eskola, Jari & Suoranta, Juha, 1998: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Hellspång, Lennart, 2001: Metoder för brukstextanalys. Lund: Studentlitteratur.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula, 1997: Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä.

Huhtala, Paula, 1995: Från teori till praktik: Analys av översättningar från finska till svenska. Uleåborg: Uleåborgs universitet.

Ikonen, Tuire, 2016: Katten som inte har nå svans och hännätön kissa: översättning av nominalfraser från svenska till finska i barnberättelsen Pelle Svanslös på äventyr. Uleåborg: Uleåborgs universitet.

Ingo, Rune, 2007: Konsten att översätta: översättandets praktik och didaktik. Lund: Studentlitteratur.

Ingo, Rune, 1991: Från källspråk till målspråk: introduktion i översättningsvetenskap. Lund: Studentlitteratur.

Metsäyhdistys. Puutavaraajat (timber grades). [Citerat 05/2017]. Tillgänglig: <<http://www.smy.fi/sanasto/puutavaraajat-timber-grades-2/>>.

Nsdaq. Nsdaq. [Citerat 05/2017]. Tillgänglig: <<http://www.nasdaqomxnordic.com/>>.

Reuter, Mikael, 1994: Översättning och språkriktighet. Helsingfors: Svensk språktjänst.

SO = Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien. [Vol. 1], A-L. 2009. Stockholm: Norstedt.

Versowood. Puu- ja metsäsanasto. [Citerat 05/2017]. Tillgänglig: <<https://www.versowood.fi/fi/puukauppa/puu-ja-metsasanasto#kuvaus>>.

Williams, Jenny & Chesterman, Andrew, 2002: The map: a beginner's guide to doing research in translation studies. Manchester: St. Jerome Publishing & Northampton MA.